

Anonymiseret version

Oversættelse

C-606/20 – 1

Sag C-606/20

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

17. november 2020

Forelæggende ret:

Landgericht Düsseldorf (Tyskland)

Afgørelse af:

9. november 2020

Sagsøger og appellat:

EZ

Sagsøgte og appelindstævnte:

IBERIA Lineas Aereas de Espana, Sociedad Unipersonal

I.

[Udelades]

**Landgericht Düsseldorf (den regionale ret i første instans i Düsseldorf,
Tyskland)**

Kendelse

I sagen

EZ, [udelades],

sagsøger og appellat

[Udelades]

DA

mod

IBERIA Lineas Aereas de Espana, Sociedad Unipersonal, [udelades] Madrid, Spanien,

sagsøgte og appelinstævnte

[Udelades]

har den 22. afdeling for civile sager i Landgericht Düsseldorf (den regionale ret i første instans i Düsseldorf)

i et retsmøde den 23. oktober 2020

[Udelades]

afsagt følgende kendelse: [Org. s. 2]

Sagen udsættes.

Den Europæiske Unions Domstol forelægges i henhold til artikel 267, stk. 1, litra b), tredje afsnit, i TEUF følgende præjudicielle spørgsmål om fortolkning af EU-retten:

Skal artikel 20, første punktum, i konventionen om indførelse af visse ensartede regler for international luftbefordring, der blev indgået i Montreal den 28. maj 1999, undertegnet af Det Europæiske Fællesskab den 9. december 1999, godkendt på Fællesskabets vegne ved Rådets afgørelse 2001/539/EF af 5. april 2001 og trådt i kraft den 28. juni 2004, fortolkes således, at luftfartsselskabet fritages helt eller delvist for sin erstatningspligt på grund af bortkomst af bagage, jf. artikel 17, stk. 2, i Montrealkonventionen, såfremt passageren har transporteret nye eller næsten nye elektronikartikler såsom et kompaktkamera, en tablet (iPad) og trådløse hovedtelefoner i den indcheckede bagage i stedet for i håndbagagen uden at informere luftfartsselskabet om dette, selv om passageren havde mulighed for og også med rimelighed kunne forventes at medbringe disse elektronikartikler i håndbagagen?

Præmisser:

I.

Sagsøgeren [udelades] EZ har nedlagt påstand om, at det sagsøgte luftfartsselskab IBERIA Lineas Aereas de Espana, S.A., Operadora, Sociedad Unipersonal betaler erstatning i henhold til Montrealkonventionen på grund af bortkomst af bagage.

Sagsøgeren reserverede plads hos sagsøgte på en af dette luftfartsselskab den 29. december 2018 gennemført flyvning fra Düsseldorf til Panama City via Madrid [udelades]. Ved afrejsen checkede sagsøgeren en kuffert ind i lufthavnen i

Düsseldorf. Sagsøgeren havde ingen håndbagage. Den indcheckede bagage indeholdt foruden beklædningsgenstande bl.a. følgende genstande: **[Org. s. 3]**

- 1 x Cybershot kompaktkamera, fabrikat: Sony, model: DSX-RX 100 II, kontantværdi: 674,10 EUR, købt: sommeren 2018
- 1 x tablet, fabrikat: Apple, model: iPad, Cellular 128 GB lagerkapacitet, farve: grå, kontantværdi: 512,10 EUR, købt: juni 2018
- 1 x trådløse hovedtelefoner, fabrikat: Beats by Dr. Dre, farve: matsort, kontantværdi: 314,91 EUR, købt: oktober 2018

Sagsøgeren kunne uden problemer have medbragt de ovennævnte genstande i håndbagagen. Sagsøgeren undlod at gøre dette, fordi han hidtil altid havde transporteret sådanne genstande i den indcheckede bagage, og fordi bagagen endnu aldrig var bortkommet.

Samlet set havde indholdet i rejsetasken (beklædningsgenstande, kamera, tablet og hovedtelefoner) en værdi på 2 268,10 EUR. Sagsøgeren har nedlagt påstand om erstatning på et beløb svarende til erstatningsgrænsen i henhold til artikel 22, stk. 2, i Montrealkonventionen på 1 288 særlige trækningsrettigheder, hvilket svarer til et beløb på 1 383,00 EUR.

Amtsgericht (byret) tildelte i dom afsagt den 24. januar 2020 [udelades] alene sagsøgeren erstatning på 720,47 EUR på grund af bortkomst af bagage og frifandt sagsøgte for så vidt angår kompaktkameraet, iPad'en og de trådløse hovedtelefoner.

Amtsgericht (byret) anførte som begrundelse for sin afgørelse, at sagsøgeren i henhold til artikel 20, første punktum, i Montrealkonventionen må bære et medansvar på 100%, hvorfor krav på erstatning på grund af bortkomst af bagage er udelukket. De ovennævnte genstande (fotokamera, tablet, hovedtelefoner), som alle var næsten nye og havde en ikke ubetydelig værdi, var »værdigenstande«. I nutidens flytrafik må en passager altid kalkulere med bortkomst af bagage og derfor altid transportere værdigenstande af den pågældende art i håndbagagen.

Sagsøgeren har [udelades] i den foreskrevne form og inden for de gældende frister anket førsteinstansens dom af 24. januar 2020, som han modtog den 5. februar 2020, og begrundet sin anke – **[org. s. 4]** [udelades] [proceduremæssige detaljer] i den foreskrevne form og inden for de gældende frister.

Sagsøgeren har for ankeinstansen gjort gældende, at Amtsgericht (byret) anlagde en forkert fortolkning af bestemmelsen i artikel 20, første punktum, i Montrealkonventionen. Denne bestemmelse skal således fortolkes i lyset af formålet med Montrealkonventionen – sikring af forbrugernes interesser og skabelse af en rimelig ligevægt mellem de forskellige interesser. Elektronikartikler som kompaktkameraer, tablets og hovedtelefoner betragtes i vore dage ikke som »værdigenstande«, men som almindelige »hverdagsobjekter«, der benyttes dagligt

og ikke har nogen ekstraordinær værdi og endvidere ofte alene har en kortvarig eller gennemsnitlig holdbarhed. Sådanne elektronikartikler kan derfor behandles som beklædningsgenstande, solbriller og lignende, som også kan transporteres i den indcheckede bagage.

Derfor har sagsøgeren for ankeinstansen nedlagt påstand om ændring af førsteinstansens dom af 24. januar 2020 og om tilkendelse af en yderligere erstatning for de ovennævnte genstande på 662,53 EUR.

II.

Sagsøgte har for ankeinstansen nedlagt påstand om at appellen forkastes. Sagsøgte har påstået førsteinstansens dom stadfæstet.

Ankesagens afgørelse afhænger på afgørende vis af svaret på det indledningsvist anførte præjudicielle spørgsmål.

Mere specifikt:

1.

Forordning (EF) nr. 2027/97 gennemfører, hvad angår luftfartsselskabers erstatningsansvar for så vidt angår lufttransport af passagerer og deres bagage på [org. s. 5] Unionens område, de relevante bestemmelser i Montrealkonventionen. Det fremgår af artikel 3, stk. 1, i denne forordning, at Unionens luftfartsselskabers erstatningsansvar for passagerer og deres bagage er underlagt alle bestemmelserne i Montrealkonventionen. Montrealkonventionen blev den 9. december 1999 undertegnet af Det Europæiske Fællesskab og blev den 5. april 2001 godkendt af Rådet på Det Europæiske Fællesskabs vegne. Konventionen trådte den 28. juni 2004 i kraft i Den Europæiske Union. Da Montrealkonventionen fra denne dato har udgjort en integrerende del af Unionens retsorden, har Domstolen følgelig kompetence til at træffe præjudiciel afgørelse om fortolkningen heraf (jf. Domstolen, dom af 19.12.2019, C-532/18, [EU:C:2019:1127], s. 381, 382, præmis 29 f.).

2.

Der er ikke tvivl om, at sagsøgeren i henhold til artikel 17, stk. 2, i Montrealkonventionen har et krav på erstatning fra sagsøgte som luftfartsselskab på grund af bortkomst af bagage efter indcheckningen af bagage den 29. december 2018 i lufthavnen i Düsseldorf. Parternes uenighed drejer sig udelukkende om, hvorvidt sagsøgeren i henhold til artikel 20, første punktum, i Montrealkonventionen må bære et medansvar på 100%, fordi han ikke transporterede et kompaktkamera, en Ipad og hovedtelefoner, som lå i den bortkomne kuffert, i sin håndbagage, men i den indcheckede bagage.

Hvis luftfartsselskabet kan godtgøre, at skaden helt eller delvis skyldes, at den erstatningskrævende selv har optrådt uagtsomt, forsømmeligt eller ukorrekt,

fritages luftfartsselskabet i henhold til artikel 20, første punktum, i Montrealkonventionen helt eller delvis for sin erstatningspligt på grund af bortkomst af bagage i det omfang, den erstatningskrævendes uagtsomme, forsømmelige eller ukorrekte optræden har medvirket til skaden.

I det foreliggende tilfælde er det således af afgørende betydning at fastslå, hvad det indebærer, når Montrealkonventionen betinger fritagelse for erstatningspligt på grund af passagerens medansvar af, at »skaden helt eller delvis skyldes, at [passageren] selv har optrådt uagtsomt, forsømmeligt eller ukorrekt i det omfang, denne uagtsomme, forsømmelige eller ukorrekte optræden har medvirket til skaden.« **[Org. s. 6]**

Begreberne i Montrealkonventionen skal fortolkes ensartet og selvstændigt, således at der i forbindelse med fortolkningen ikke tages hensyn til de forskellige betydninger, som begreberne muligvis har i medlemsstaternes nationale retsordener, men derimod til fortolkningsreglerne i folkeretten, som gælder for Unionen. I denne forbindelse præciserer artikel 31 i Wienerkonventionen af 23. maj 1969 om traktatretten, som kodificerer folkeretten, og som gælder for Unionen, at en traktat skal fortolkes loyalt i overensstemmelse med den sædvanlige betydning, der må tillægges traktatens udtryk i deres sammenhæng og belyst af dens hensigt og formål (jf. Domstolen, dom af 19.12.2019-C-532/18 GN/ZU, NJW 2020, s. 381, 382, præmis 31 f.).

Ifølge tredje afsnit i præamblen til Montrealkonventionen har de kontraherende stater, som er bevidste om, »at det er vigtigt at sikre forbrugernes interesser i international luftfart, og at der er behov for rimelig godtgørelse på grundlag af restitutionsprincippet«, besluttet at indføre en ordning med objektivt ansvar for luftfartsselskaberne. Som det fremgår af femte afsnit i præamblen til Montrealkonventionen, indebærer en sådan ordning imidlertid, at der opretholdes en »rimelig ligevægt mellem de forskellige interesser«, navnlig mellem luftfartsselskabernes og passagerernes interesser (jf. dom af 19.12.2019 – C-532/18 GN/ZU, NJW 2020, s. 381, 382, præmis 36).

For at bevare en sådan ligevægt fritager Montrealkonventionen i visse tilfælde luftfartsselskabet fra erstatningsansvaret eller begrænser den erstatningspligt, som påhviler det. Det bestemmes således i konventionens artikel 20, første punktum, at hvis luftfartsselskabet kan godtgøre, at skaden helt eller delvis skyldes, at passageren selv har optrådt uagtsomt, forsømmeligt eller ukorrekt, fritages luftfartsselskabet helt eller delvis for sin erstatningspligt over for denne passager i det omfang, denne uagtsomme, forsømmelige eller ukorrekte optræden har medvirket til skaden. Disse begrænsninger bevirker, at passagererne hurtigt og nemt kan opnå godtgørelse, uden at luftfartsselskaberne pålægges et uforholdsmæssigt tungt erstatningsansvar, som desuden ville være meget vanskeligt at fastlægge og beregne, og som ville kunne udgøre en hindring for eller endog lamme disse selskabers økonomiske virksomhed (jf. Domstolen, op.cit., præmis 39 f.). **[Org. s. 7]**

Betingelsen for luftfartsselskabets fritagelse for sin erstatningspligt i artikel 20, første punktum, i Montrealkonventionen, »at skaden helt eller delvis skyldes, at [passageren] selv har optrådt uagtsomt, forsømmeligt eller ukorrekt i det omfang, at denne uagtsomme, forsømmelige eller ukorrekte optræden har medvirket til skaden«, skal således fortolkes loyalt i overensstemmelse med ordenes sædvanlige betydning, forordningssystematikken og belyst af konventionens hensigt og formål, nemlig at sørge for et højt niveau af sikring af forbrugernes interesser samtidig med opretholdelsen af en »rimelig ligevægt mellem de forskellige interesser«, navnlig mellem passagerernes og luftfartsselskabernes interesser.

Den sædvanlige betydning af ordene en i det mindste uagtsom medvirken til skaden ved en bortkomst af bagage må antages at forudsætte en tilsidesættelse af den i flytrafikken objektivt fornødne omhu.

I den tyske nationale retspraksis og i den tyske juridiske litteratur gives der udtryk for den opfattelse, at en rejsende i nutidens flytrafik altid må kalkulere med risikoen for bortkomst af indcheckede bagage, hvorfor der principielt er tale om en grov tilsidesættelse af kravet om omhu i egne anliggender, jf. artikel 20, første punktum, i Montrealkonventionen, når værdifulde genstande transporteres i bagagen og ikke i håndbagagen [udelades]. I overensstemmelse hermed antages det i den tyske retspraksis, at der er tale om medvirken, når en passager har transporteret [udelades] værdifuldt kameraudstyr i den indcheckede bagage, selv om passageren havde mulighed for og også rimeligvis måtte forventes at medbringe disse elektronikartikler i håndbagagen, og den indcheckede bagage efterfølgende er bortkommet.

Den forelæggende ret finder, at situationen er en anden, når en passager transporterer klassiske værdigenstande som f.eks. kontanter, værdipapirer, guldsmykker osv. i [org. s. 8] den indcheckede bagage i stedet for i håndbagagen. Dette vil som regel kunne betragtes som en passagers medvirken i væsentlig grad, der medfører et luftfartsselskabs delvise eller fuldstændige fritagelse for erstatningspligt [udelades]. I forbindelse med transport af elektronikartikler som i det foreliggende tilfælde er det dog nødvendigt at anlægge en differentieret betragtning på spørgsmålet om medvirken.

Mange elektronikartikler som smartphones, tablets, laptops og kompaktkameraer osv. er i de seneste år i flere befolkningslag blevet »hverdagsobjekter« og har fået stor udbredelse. Elektronikartiklernes priser har i de seneste årtier været konstant faldende trods stadige forbedringer af teknikken. Mange mennesker benytter næsten dagligt sådanne elektronikartikler. Selv om sådanne apparaters nypris – hvilket det foreliggende tilfælde også viser – kan beløbe sig til op til 1 000,00 EUR, har apparaterne ofte kun en begrænset leve- og anvendelsestid og taber hurtigt i værdi på brugtmarkedet. I store dele af befolkningen opfattes sådanne elektronikartikler derfor ikke som værdigenstande. Dette kunne tale for ikke at se nogen medvirken i sagsøgerens adfærd (anbringelse af kamera, tablet og hovedtelefoner i den indcheckede bagage) og at tilkende ham fuld erstatning for de bortkomne genstande.

På den anden side har netop næsten nye elektronikartikler – som i det foreliggende tilfælde – en ikke uvæsentlig værdi. Elektronikartikler som smartphones, kompaktkameraer, tablets og hovedtelefoner er ofte små og lette at håndtere og kan som regel uden problemer transporteres af en passager i dennes håndbagage. Hertil kommer, at der i nutidens flytrafik hele tiden med jævne mellemrum forekommer bortkomst af bagage, og at en passager således principielt altid må kalkulere hermed. For her at sørge for en rimelig ligevægt mellem på den ene side de interesser, som passageren, der jo også benytter sig af nutidens flytrafiks fordele, har, og på den anden side luftfartsselskabernes interesser kunne det anses for rimeligt at forvente, at passageren altid transporterer sådanne genstande i håndbagagen, således at **[org. s. 9]** luftfartsselskaberne ikke udsættes for økonomisk belastende erstatningskrav i tilfælde af bortkomst af bagage.

Dette spørgsmål er endnu – så vidt det kan ses – ikke besvaret af Unionens retsinstanser, og den rigtige fortolkning har heller ikke kunnet fastlægges entydigt, hvorfor spørgsmålet har måttet forelægges Den Europæiske Unions Domstol til præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267, stk. 1, litra b), tredje afsnit, TEUF.

III.

På grund af forelæggelsen for Den Europæiske Unions Domstol er retssagen udsat i henhold til § 148 ZPO (tysk retsplejelov) ex analogia.

[Udelades]